

maZurka - *remaking Chopin*

NILS HENRIK ASHEIM
GJERTRUD'S GYPSY ORCHESTRA

maZurka

MAZURKA-VEIEN

Uvisst av hvilken grunn, kanskje jeg var i en melankolsk periode, dukket Chopin-mazurkaene opp på mitt piano, dag etter dag gjennom ett år.

Etter hvert som den ble spilt om og om igjen, begynte musikken å røre på seg. Små detaljer forstørret seg, rev seg løs og dannet sin egen musikk.

Jeg kontaktet Gjertruds sigøynorkestre, og vi begynte å leke oss igjennom materialet. Vi fant spor fra så mange steder i denne musikken, og ønsket å kaste lys på disse gjennom vår egen gjenfortelling.

Vi rekket opp sømmer, stoppet opp ved to takter for å lage en åpning i tiden, vi vevde lydtepper rundt skyggen av Chopin. For å sirkle inn konturene av Mazurka-sjelen måtte vi angripe fra forskjellige kanter.

THE MAZURKA ROAD

For whatever the reason, perhaps I was in a melancholy period, Chopin's mazurkas turned up on my piano, day after day over the course of one year.

Little by little, as the music was played over and over again, it began to live its own life. Small details grew larger, tore themselves loose, and formed their own music.

I contacted Gjertrud's Gypsy Orchestra, and we began to toy with the material together. We discovered clues from so many places in this music and wanted to pursue them to see down which road they would lead us.

We unraveled seams, stopped for two measures to create an opening in time, and wove tapestries of sound around Chopin's shadow. In order to encircle the soul of the mazurka, we had to attack from different angles.

1. MAZURKA OPUS 68 NR 2, A-MOLL

...strenger, strenger... trekk fingeren over
et strengeinstrument, og temaet oppstår.
Hjulet spinner sakte rundt, en endeløs
landevei av a-moll, reise, tog, kjerre,
Sentral-Europa... inn i folkemusikken.

2. MAZURKA OPUS 7 NR. 3, F-MOLL

Rytmen, mazurka i $\frac{3}{4}$ takt, en grunnfigur
av to korte toner og to lange.
Ytterpunktene: dans på ballsalen og
danse macabre. Et rytmisk skjelett skåret
ned til beinet, vrent til en karikatur.

3. MAZURKA OPUS 33 NR 4, H-MOLL

Improvisasjon: Chopin ornamenterte
ulikt fra gang til gang, forandret i
øyeblikket. Improvisasjon kan også løse
opp temaene og la fargene flyte over i
hverandre. Fargene fra det gamle
Collard & Collard pianoet.

4. MAZURKA OPUS 33 NR 3, C-DUR

Miniaturen, bygd på to akkorder, den
første som faller inn i den andre.
Vi kikker innover i detaljen, spille-
dåsen, mangfoldiggjort i et
bittelite kaleidoskop.

1. MAZURKA OPUS 68 NO. 2, A MINOR

...strings, strings... as your finger runs across the
strings of an instrument, the theme arises. The
wheel spins slowly around, an endless trail of
A-minor, journey, train, cart, Central Europe...
into the realm of folk music.

2. MAZURKA OPUS 7 NO. 3, F MINOR

The rhythm, mazurka in $\frac{3}{4}$ time, a basic pattern
of two short notes and two long. The extremes:
the dance in the ballroom and the Dance
Macabre. A rhythmic skeleton pared down to
the bone, turned into a caricature.

3. MAZURKA OPUS 33 NO. 4, B MINOR

Improvisation: When Chopin played,
he ornamented differently each time.
Improvisation can also dissolve the themes,
allowing colours to bleed into one another—the
colours from the old Collard & Collard piano.

4. MAZURKA OPUS 33 NO. 3, C MAJOR

The miniature, based on two chords, the first
merging into the second. We peer inwards into
the inner workings, a music box duplicated in a
minuscule kaleidoscope.

5. MAZURKA OPUS 17 NR 4, A-MOLL

Fortelling, uro, en langsom linedans uten
gulv. Vi følger komposisjonen som en film...
scener, bilder, skygger, naturmaleri.
Ett sted, en parentes i tiden... et langt
improvisert øyeblikk.

6. MAZURKA OPUS 67 NR 4, A-MOLL

Folkemusikk-kollektivet,
sigøynerorkesterets typiske spillestil.
Fiolinisten leder, de andre dekorerer med
snirkler rundt et tradisjonelt arrangement...
stemmene flyter sammen,
flyter fra hverandre.

7. MAZURKA OPUS 6 NR 1, F#-MOLL

Åpningen, en gestus, en invitasjon til noe?
Chopin er radikal, spørrende. Mazurkaene
er fulle av åpninger istedenfor konklusjoner.
I midten: ur-mazurkaen som
fortærer seg selv!

8. MAZURKA OPUS 7 NR 1, B-DUR

Den ukorrekte Chopin... kollisjoner av gata
og kunsten, parfyme og mørkelukt. Kraften
i spranget oppover, danseren forstørret
til King Kong uten kontroll... og Bartok
kommer på besøk.

5. MAZURKA OPUS 17 NO. 4, A MINOR

Telling a story, unrestfully, slow line dance
over no floor. We follow the composition as
we would a film... scenes, images, shadows,
landscape. At a certain place, a parenthesis in
time... a long improvised moment.

6. MAZURKA OPUS 67 NO. 4, A MINOR

The folk music collective, the Gypsy
Orchestra's typical style of playing. The
violinist leading, the others skillfully
embellishing around a traditional
arrangement... the voices flow together,
flow apart.

7. MAZURKA OPUS 6 NO. 1, F-SHARP MINOR

The opening, a gesture, an invitation to
something? Chopin is radical, questioning.
The mazurkas abound with openings rather
than conclusions. In the middle: the archetypal
mazurka devouring itself!

8. MAZURKA OPUS 7 NO. 1, B-FLAT MAJOR

The unbecoming Chopin... the street and art
colliding, perfume and the odor of dung. The
powerful leap upwards, the dancer magnified
to King Kong out of control... and Bartok
comes to visit.

9. MAZURKA OPUS 24 NR 4, B-MOLL

For de innvidde, en gjettelek. Hvor kommer denne vektløse mazurkaen fra, hvor går den? Til Schönberg og videre inn i modernismen, eller til sveivegrammofonens sjarm?

10. MAZURKA OPUS 30 NR 4, C#-MOLL

Chopin som dansemusikk, vanskeligere enn ventet. Ingen har noengang danset til en konsertpianist, så hvor er modellen? En langsam polsk folkedans ga oss en slags idé.

11. MAZURKA OPUS 24 NR 1, G-MOLL

Musikalske kulturer krysses, vi skanner radiostasjoner. Trompetfiolin (Stroh violin) peker mot rumensk musikk... etterhvert legges flere musikalske nasjonaliteter oppå hverandre.

12. MAZURKA OPUS 63 NR 3, C#-MOLL

Piano... mazurkaene er så veldig solo-pianomusikk... som en hyllest til originalen lager vi et superpiano i duo med cimbalom... og de to instrumentene får hverandre til slutt.

Nils Henrik Asheim

9. MAZURKA OPUS 24 NO. 4, B-FLAT MINOR

For those in the know, a guessing game. Where does this buoyant mazurka come from, where does it lead? To Schönberg, and beyond into modernism, or to the charm of the old-fashioned gramophone?

10. MAZURKA OPUS 30 NO. 4, C-SHARP MINOR

Chopin as dance music, more difficult than expected. No one ever danced to a concert pianist, so where is the model? A slow Polish folk dance provided us with some kind of an idea.

11. MAZURKA OPUS 24 NO. 1, G MINOR

Musical cultures intersect, we scan radio stations. The horn violin (Stroh violin) evokes Romanian music... gradually several musical nationalities are layered one upon the other.

12. MAZURKA OPUS 63 NO. 3, C-SHARP MINOR

Piano...the mazurkas are so unquestionably solo piano music... as an homage to the original we create a superpiano by pairing it with the cimbalom... finally, the two instruments become a match.

Nils Henrik Asheim

FREDERIC CHOPIN (1810-1849), født i Polen av polsk mor og fransk far. Han flyttet til Paris i 1830 og levde der resten av sitt liv, men forble alltid en stor Polen-patriot. Regnes som en av tidenes mest betydelige klaverkomponister. Komponerte 58 mazurkaer for piano. Mazurka er opprinnelig en samlebetegnelse for de polske dansene mazur, oberek og kujawiak. Likevel er ikke Chopins mazurkaer dansemusikk, men en fri, kunstferdig kommentar til musikkformen, med elementer fra folkemusikkens rytme og melodi.

NILS HENRIK ASHEIM (1960-) er komponist, pianist og organist, utdannet ved Norges Musikkhøgskole og Sweelinck-konservatoriet i Amsterdam. Har mottatt en rekke priser for sine verk for kammerensembler, symfoniorkester, kor, teater, elektronikk etc. Hans originale improvisasjoner på kirkeorgel har skaffet ham mange internasjonale opptredener, samt Spellemannsprisen. I Stavanger hvor han er bosatt har han vært sentral i opprettelsen av kunstneriske møteplasser som improvisasjonskollektivet Kitchen Orchestra og kulturhuset Tou Scene.

GJERTRUDS SIGØYNERORKESTER har spesialisert seg på østeuropeisk sigøynermusikk fra Russland, Romania og framfor alt Ungarn. Gruppen har tilegnet seg musikken i direkte møte med sigøynermusikere i Budapest. Gjertruds Sigøynerorkester har også arbeidet med jiddisch musikk sammen med artisten Bente Kahan, og norsk tatermusikk i samarbeid med sangeren Elias Akselsen. Gjertruds Sigøynerorkester har turnert over store deler av Norge, deltatt på en rekke festivaler og spilt inn flere cd-er. Gruppen mottar ensemblestøtte fra Norsk kulturråd.

FREDERIC CHOPIN (1810-1849), born in Poland of a Polish mother and French father. He moved to Paris in 1830 and lived there for the rest of his life, but he always remained a staunch Polish patriot. Regarded as one of the most prominent composers for piano of all time. Composed 58 mazurkas for this instrument. Mazurka is actually a generic term for the Polish dances mazurek, oberek, and kujawiak. All the same, Chopin's mazurkas are not dance music, but rather a free and elaborate commentary, playing with the rhythmic and melodic elements of folk music.

NILS HENRIK ASHEIM (1960-) a composer, pianist, and organist. Educated at the Norwegian Academy of Music and Sweelinck Conservatory in Amsterdam. Has received a number of prizes for his works for chamber ensemble, symphony orchestra, chorus, theatre, electronics, etc. His original improvisations on church organ have gained him many performances abroad, as well as "Spellemannsprisen," the Norwegian "Grammy" award. In Stavanger, where he resides, he has been instrumental in the establishment of artists' meeting places, such as the improvisation collective Kitchen Orchestra and Tou Scene, an alternative centre for contemporary arts.

GJERTRUD'S GYPSY ORCHESTRA specializes in Eastern European Gypsy music from Russia, Romania, and, above all, Hungary. The members of the group have acquired mastery of the music through their encounters with Gypsy musicians in Budapest. Gertrud's Gypsy Orchestra has also worked with Yiddish music together with Bente Kahan, and Norwegian Tater music with Elias Akselsen. They have toured throughout much of Norway, performed at a number of festivals, and recorded several CDs. The group receives grants from Arts Council Norway.

MUSICIANS:

GJERTRUD ØKLAND (VIOLIN, (STROH VIOLIN)
GEORG REISS (CLARINET)
TOM KARLSRUD (ACCORDION)
PÅL THORSTENSEN (DOUBLE BASS)
TROND VILLA (VIOLA)
HELENE WAAGE (CELLO, CELTIC HARP)
ERNEST BANGÓ (CIMBALOM)
NILS HENRIK ASHEIM (PIANO)

RECORDED AT ULEFOS HOVEDGÅRD.

COLLARD & COLLARD PIANO, FROM CA.1820 (PHOTO ON CD-LABEL)
RESTORED BY ODD AANSTAD AND TUNED BY ARNFINN NEDLAND

PRODUCER: JAN MARTIN SMØRDAL

RECORDING ENGINEER: STEIN INGE BRÆKHUS

MIXING: AUDUN BORMANN, CABIN RECORDERS

MASTERING: BRAD BLACKWOOD

COVER DESIGN: BLUNDERBUSS

COVER PHOTOS: BLUNDERBUSS

PHOTO OF MUSICIANS: TOVE ELIN BERG

BOOKLET NOTES: NILS HENRIK ASHEIM

ENGLISH TRANSLATION: JIM SKURDALL

THANKS TO :

FOND FOR LYD OG BILDE, FOND FOR UTØVENDE KUNSTNERE, MFO'S VEDERLAGSFOND
AND NORSK KULTURRÅD (ARTS COUNCIL NORWAY) FOR FINANCIAL SUPPORT,
AND TO ULEFOS HOVEDGÅRD / TELEMARK MUSEUM FOR GENEROUS HOSPITALITY.

WWW.NILSHENRIKASHEIM.NO
WWW.GJERTRUDS.NO

LAWO © 2010 LAWO © 2010 LAWO CLASSICS

